

M. Kako najbolje kaže mlade purice hraniti.

Prav mladim puricam gre najmenje po 5krat na dan hrano polagati, zjutra, opoldne, zvečer in tudi še med tem časom. Ker pure hitro rastejo, zato je tudi treba, da se pogosto in obilno s primerno hrano krmijo. Večji del prve hrane mora biti mleko v raznih podobah. Prve dni jim je dobro polagati kruh, ki se je v namolzenem mleku močil. Za pijačo se jim postavlja tudi mleko. Pozneje se jim sme vže kisló mleko s krušno mečo polagati. Še pozneje se jim poklada sir, kteremu se drobno rezani zeleni čebulovi listki primešavajo. Pokazalo se je, da je prav dobro sir nekaj malo s štupo od paprike potrositi. Nekteri purorejci priporočajo kot prvo hrano drobno sekana trdo skušana jajca. Vendar pa ta hrana ni neobhodno potrebna. Ko so purice vže 2—3 tedne stare, se jim sme v pičli meri kuhane turšice v sir z čebulovimi listki pomešane pridjati, kar njihovo rast prav vidno pospešuje. Za vodo in mleko se jemljó prav plitve posodvice, ker se purice, če se jim voda in mleko v globokih posodvah postavlja, le prelahko zmočijo in radé poginejo. Ob vsakem krmljenji se mora puricam ravno toliko krme dati, kolikor so je ravno v stanu povžiti, vse, kar je več, njihovemu zdravju škoduje. Kdor purice tako krmi in z njimi tako ravna, tega živalice ostanejo vedno jedične in bodo lepo in krepko rastle.

M. Prav zarano krompirja priredimo, ako vzamemo lese, kakoršne se rabijo, da se na njih jeseni sadje suši. Na take lese se nadevlje semenškega krompirja in potem se lese v krvavi hlev pod strop obesijo. Tu začne krompir cime poganjati in ko so te vže dosti močne, se krompir posadi tako, da so cime navzgor obrnjene. Seveda se cime ne smejo poškodovati. Zemljišče, na katero se krompir sadi, mora biti nekoliko visoko ležeče in pa suho. Ko se je krompir posadil, se vse zemljišče pokrije s slamnatim govejim gnojem. Ko dež ta gnoj izpere, je krompir vže toliko vzrastel, da se more okopati in osipati. Slamnati gnoj, ki je dozdam mladi krompir mraza in slane varoval, se pozneje z grabljami pograbi in z zemljišča odpravi.

Dopisi.

Iz Dunaja. (Državni zbor.) Pri postavi o novem gruntnem davku je gornjeavstrijski liberalni poslanec Schaup nasvetoval, da se tistim deželam (Gornje- in Nižje Avstrijsko, Štajersko in Tirolsko), ki imajo večji znesek gruntnega davka, kakor dozdam, plačati, odpiše pri tarifah nekaj procentov in sicer za Štajersko pri travnikih 5%, pri pašah in planinah 10%, pri gozdih 20%. Ko bi se ta predlog sprejel, bi se moral gruntni davek sploh od 22.1% na 22.5% povišati. Če se to zgodi, potem dobijo vinogradi na Štajerskem, ki so uže tako previsoko vcenjeni, še povišani davek za 2 kr. na goldinar. Spodnji Štajer bi tem huje zadet bil,

ker se pri gozdih, katerih je največ na zgornjem Štajerskem, 20% od tarifov ima odpisati. To se pravi, enemu delu dežele davek znižati, ter ga drugemu delu navaliti. Ravno tako je se godilo l. 1820, ko so kataster napravili in 25.000 gld. več davka naložili vinogradom, kakor bi se imelo po cenitvah. Naš slovenski poslanec g. baron Goedel je tedaj v izvrstnem govoru, katerega objavimo v prihodnjem listu, dokazal, da so tudi vinogradi previsoko vcenjeni in da mora tudi pri vinogradih se 20% od tarifov odpisati. Za ta predlog so samo štajerski poslanci glasovali, tedaj ni bil sprejet pa tudi Schaupov nasvet je pal.

Iz Zavrč („Marburger-Zeitung“) poroča v št. 35. od 23. marca: „v svojej žalosti o smrti svoje sestre šla je neka viničarica iz Turškega vrha k dekanu v Zavrčah, da bi prosila za pogreb rajnke. Duhovni gospod pa ni hotel pogreba opraviti, ako se naprej ne plača, in je rekel, naj mrtve kar ne prinesejo, če ne morejo kar plačati. Iz zasluzka viničarice so se morali stroški za pogreb plačati, 4 gold. in 90 kraj. namreč.“ To je prav pa po navadi „Marburgerice“, ki rada, če le utegne, kterega duhovnika z blatom omeče, in se ne brini zato, da ni pošteno, brez pomisleka črniti in grditi pošteno ime — če bi bil tudi dotičnik naš nasprotnik ali sovražnik. Iz dobrega vira se nam stvar pojasnjuje. Sorodniki rajnke so že pred več leti naročili za enim iz roda slovesen pogreb, dolgo zvonjenje, plačali pa še do sedaj niso nič. Ko je toraj prišla sestra rajnke, viničarska hči, ki pa ni doma, ampak služi, in je hotela zopet imeti velik pogreb s sprevedom, se njej je odgovorilo, „da ni treba se tako visoko nositi in napravljati imenitnega pogreba, katerega ne bodo zamogli plačati, saj so uže eden pogreb več let dolžni. — To je pa modro, da se je njej tako reklo. Plačilo se naprej za pogreb ne tirja, in vé vsak duhovnik, da nikomur zavoljo revščine pogreba odreči ne sme in ne more. Ko je pa sestra rajnke le ostala pri svojej misli, se je za rajno tudi vse opravilo, kakor se je naročilo.

Iz Strašinec v ptujskem okraji. (Nekaj važnega o reklamacijah.) Nekdo piše v 10. št. „Slov. Gosp.“ od sv. Vida pri Valdeku, da so pri okrajnem glavarstvu vzgledne kulture na ogled postavljene, pa vedi si Bog, pi kterem? Jaz sem bil danes pri ptujskem glavarstvu, pa ondi o tem ničesar ne vedó, nego so me zavrholi na deželni odbor v Gradci. Rad bi toraj vedel, zakaj nam je dovoljeno reklamirati, če pa ne vemo, na kaj bi se pri reklamiranji opirali, ker nam kulture vsake vrste niso znane, brez tega pa bodo nam vse reklamacije malo ali celo nič pomagale; če pa nam reklamiranje nič ne pomaga, tedaj pa lepše, da svoja posestva prej zapustimo ko poznej; če namreč visoka vlada, kakor dosedaj misli pobirati po 26% od stotine čistega haska (22.1% Ured.) Pri nas so posestniki, ki so dozdam imeli v katastru zapisanih po 150 fl. čistega

dohodka od svojih zemljišč, ter so od tega plačevali z dokladami vred do 100 fl. in še čez dače. Zdaj pa imajo zapisanih po 300 fl. in še več čistih dohodkov. Kam za božjo voljo čemo iti?! Zdaj pa nam pri reklamiranju take sitnobe delajo. Prosimo toraj č. g. urednik, ali res ni drugega sredstva, da dobimo vzgledne kulture, kakor prošnja na deželni odbor? Odgovor uredništva: takšnih pritožeb moralo je po drugod tudi biti; kajti c. kr. deželna komisija za uravnavanje zemljiškega davka je dne 18. marca t. l. objavila sledeči: c. k. finančno ministerstvo je z ukazom od 16. marca 1881 štev. 7253 naročilo, da imajo ves reklamacijski čas imeniki vzglednih kultur z razvrstnim zapisnikom vred pri c. k. cenitvenih komisijah (t. j. pri c. k. okrajnem glavarstvu) biti razpoloženi na ogled; županom in posestnikom, imajočim pravico reklamirati, je dovoljeno si narediti prepisov!

Iz Celja. (Posojilnica). Podpisani so ustanovili tukaj v Celji na podlagi postav od 9. apr. 1873 in 27. grudna 1880 „Posojilnico“ kot zadrugo z omejenim poroštvom, ktera je že začela svoje delovanje. Najpoglavitejši namen tega društva je, davati svojim udom na kratek čas posojila po kolikor mogoče nizki ceni in sicer v prvi vrsti na osobni kredit (up) in le izjemno proti nepremakljivi in premakljivi zastavi. Sredstva, da se dobijo ta posojila, se dosežejo s tem, da uložijo zadružniki zadružne deleže in sicer ali po 10 goldinarjev kot opravilne deleže, ali po 100 gl. kot glavne deleže, potem da se sprejmejo uklače na hranilnične knjige, ktere sme uložiti vsaki, ali je ud ali ne, in tretjič s tem, da se ustanovi zadružni fond (rezervni fond), kteremu se morajo odkazati vsled pravil vsako leto 10% čistega dobička in vstopnine novih zadružnikov. Vodstvo zadruge oskrbljuje ravnateljstvo, ktero obstoji iz ravnatelja, denarničarja, kontrolorja in dveh odbornikov. Nad ravnateljstvom zaradi njegovega delovanja čuva vedno nadzorništvo. Da se pa tudi tisti uložniki, kteri niso društveni udje, zamorejo prepričati gospodarstva z društvenimi denarji, imajo uložniki, kteri uložijo več ko 300 gl. vsled pravil pravico, samostojno voliti tretji del udov nadzorništva. S tem dobijo uložniki največe poroštvo gledé varnosti svojih društvu zaupanih (izročeni) denarjev, ker imajo pri vseh v § 36 naših pravil navedenih in sicer najvažnejših posvetovalnih predmetih, ter tudi zavoljo privoljenja posojil čez 300 fl. posredno glasovalno pravico. Da pa zamore naše društvo dovršiti svoj najpoglavitejši namen, namreč da pripravi svojim udom prav vredna posojila, je pred vsem potrebno, da se naredijo na eni strani mnoge hranilnične uloge in da se na drugi strani udeleži mnogo posameznih in skupnih oseb z zadružnimi deleži pri društvu. Za čas se bodo obrestovale pri našem zavodu uloge s 5% in se določi merilo obrestov za posojila s 7%; obrestovanje bukvic zadružnih deležev pa je odvisno od tega, kakor se doseže h koncu vsakega leta opra-

vilni čisti dobiček, vendar se sme upati, da te obresti ne bodo manjši, kakor ove od hranilničnih ulog. Društvena uradnica je tukaj v Celji, na glavnem trgu, št. 105 v I. nadstropji, in se bo tam uradovalo vsaki torek od 9. do 12. ure dopoldne. Kot ravnateljstvo: M. Vošnjak, inženir in posestnik v Celji, ravnatelj. F. Kapus, trgovec in posestnik v Celji, denarničar. F. Janesch, trgovec in posestnik v Celji, kontrolor. Dr. J. Sernec, advokat v Celji, odbornik. J. Žičkar, mestni kaplan v Celji, odbornik. Kot nadzorništvo: Dr. Štefan Kočevar, zdravnik in hišni posestnik v Celji. Dr. Gustav Ipavic, zdravnik in župan v Št. Jurji. Franz Kammerer, posestnik in gostilničar v Celji. Ludvik Filipič, Drand. prava v Celji. Ivan Krušič, c. k. gimnazijalni profesor v Celji.

Iz Središča. (Požar.) Imeli smo po 8 mesečnem prenehanju zopet požar. Pred praznikom sv. Jožefa zvečer ob 9. uri vnel se je pri posestniku Ivan Bratuši v Obrežji in mu v malih minutah vpepelil na novo postavljen škedenj in listnjak. Hišno poslopje in hlevi, ker so zidana in oddaljena, se je brez težav rešilo. Veliko večja nevarnost pa je bila za zelo oddaljeno poslopje posestnika Št. Kovačiča, kateri daleč od tod prebiva, katerega škedenj se je od priletelih in gorečih veternic uže vnel, pa k veliki sreči za posestnika samega in mnogo drugih sosedov, da je pogumen mladeneč s pomočjo drugih plamen še o pravem času zapazil in ga zadušil. Nikakor pa ne moremo zapopasti ogromne množine požarov v omenjeni občini; ne vemo li, bi nesrečneže obžalovali ali pomilovali. Navadno po požaru nesrečni ubožajo ali v večje ali manjše dolgove zabredejo, pa kaj takega o naših pogorelcih ne moremo trditi. Tudi ne vemo, kako so ti požari nastali. Ako se ogenj po hudobnih rokah trosi, kar pa ne verjamemo, zakaj pa tedaj ravno v tem kraji ali kotu v vasi. Neprecenljiva sreča za celo vas, da stojijo hiše od izhoda proti zabodu, kajti ko bi bile hiše od juga proti severju, uže davno bi bila vsa ves vpepeljena. Ima pa morebiti hudobnež pri nesreči, kakšne sebične namene k začasni rešitvi? Ni naš namen to stvar preiskovati in soditi, temuč le opomniti hočemo, da se bič uže plete, kateri pa bode tem bolje vdrihal, čem dalje se plete. Znamenito pa zares je, da smo precejšnje število požarov v malih letih v tej občini, katera šteje kakih 90 hiš, imeli, namreč pri M. Rakuši na Vuzem 1862. pri Toriči na Telovo 1864, pri J. Kusterji 31. grudna 1864, pri J. Trstenjaku 11. avgusta 1876 dvakrat, ob 9. uri predpoldnevom gospodarsko poslopje in ob 5. uri predpoldnem braham in 4. julija 1880 pri Jož. Granu in Bratuši Iv., 10. okt. 1876 pri Borku, pri Čurinu Tomaži 2. prosinca 1878, pri Iv. Glavniku 3. novem. 1878, pri F. Šalamunu 6. avg. 1879, pri Ton. Šuleku 30. okt. 1879, pri J. Rakuši 1879 in pri Iv. Bratuši 18. sušca 1881.

Iz Koroškega. (Razne novosti). Med tem ko slišimo, da je za dunajsko nadškofijo imenovan nov pastir, namreč opat Ganglbauer, se imenovanje novega škofa za nas čudno zavlakuje. Pravijo, da se obotavljajo pastirsko breme prevzeti zaporedom: dvorni župnik Mayer, prošt Müller, opat Duda, a preč. kanonik Kosar so baje nemškimi liberalcem preveč trn v peti. Nov kandidat je preč. g. Janez Katschthaler, velecenjeni profesor dogmatike na vseučilišču v Innsbrucku in kanonik salcburški. Ta izvrstni gospod je bil uže namenjen večkrat za škofa. Se vé na Koroškem bi mu trebalo slovenski učiti se; kolikor ga poznamo, je blagega srca in bo gotovo izvrsten pastir, tudi Slovincem pravičen. — Za nesrečno Vrbo pobirajo marljivo milodarov. — Kat. polit. društvo v Celovci zboruje dne 3. aprila zvečer ob 7. uri. Za govori vršila se bode veselica.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Tudi drugi napad nemških liberalcev prestala je konservativno-narodna večina v državnem zboru in grof Taaffejevo ministerstvo, namreč v zadevi gruntne davka; gruntni davek $37\frac{1}{2}$ milijona goldinarjev na 15 let je po nasvetu ministra dr. Dunajevskija sprejet, zanj glasovalo je 230 poslancev, a samo 94 liberalcev nasproti. Dunajevski je pri tej priliki wildhauskega Karnerita hudo zdelal, dokazavši mu, da je revna, plitva in zmešana glava. Naš slovenski poslanec baron Goedel je skušal $1\frac{1}{2}\%$ olajšbe dobiti za preobložene dežele ter povdarjal, da so vinogradi v mariborskem okraju previsoko vcenjeni pa njegov nasvet je dobil samo 50 glasov, ker še tisti nemški poslanci, ki so pod vodstvom dr. Herbsta najhujše kmete begali in lovili, niti navzoči niso bili, ampak v krčmo odšli jest; češki in poljski poslanci pa so uže nevoljni postali, ko so videli, da se tudi znani „hammer-amboss“ vtika. Če se to liberalno motovilo samo prikaže, je reč zgubljena! Slabšega zastopnika si meščani mariborptujski res niso mogli izvoliti. Sicer pa smemo še radi biti, da je ostalo pri starih $37\frac{1}{2}$ milijonih; kajti liberalci so posestnikom hoteli naložiti 40, brez vsega usmiljenja. — Zastran jednakopravnosti slovenščine v sodnijskih uradih pričakujemo vsaki čas ugodnega odgovora od ministra dr. Prazaka; kajti kakor je g. dr. Bleiweiss v „Novicah“ dokazal, je uže l. 1862 slovenščini vrata v sodnije odprl minister Lasser. — Za dunajskega nadškofa imenovan je benediktinski opat Ganglbauer. — Slaboglasni Vestenek pride baje v Brežice ali v Kočevje za okrajnega glavarja; toda povsod se ga branijo. — Ljubljana šteje 24.618 duš, 5422 Nemcev, a 18.313 Slovencev; bela Ljubljana je toraj prvo slovensko mesto, tem bolj čudno, da je ondi nemški mestni zastop, nemški deželni zbor, nemški šolski svet... Primorski Slovinci volijo zaporedom barona Depretisa v častnega srenjčana;

pač ne vedó, kaj delajo! Tega se nismo nadejali čuti. — Vojvoda Württemberg zapustil je nevoljen vlado v Sarajevu; naslednik mu je baron Dahlen, ki utegne jednako malo opraviti; pravi mož je general Filipovič, tega pa Magjari ne trpijo.

Vnanje države. Ruski car Aleksander III. dogovarja se z nemškim cesarjevičem, z angleškim kraljevičem itd., kako bi se na Švajco, Francosko in Angleško pritrsnolo, da se ondi izpodijo socialisti in politični morivci. Ubitega carja pogreb bil je 27. marca. V Moskvi mu hočejo postaviti spomenik. Poljaci in Rusi prizadevajo si sprijazniti se. To je močno želeli. S papežem začela je ruska vlada dogovore. — Rumunškega kneza so poslanci in starejšine proglasili za kralja; novo kraljestvo nam utegne sitnobe delati; ima 150.000 vojakov in 200 kanonov in na Ogerskem 3 milijone od Magjarov hudo zatiranih Rumuncev. Brez dvombe bodeta tudi srbski in bolgarski knez kmalu proglašena kot kralja! — Turki in Grki še se niso pogodili; nadvojvoda Rudolf dospel je v Jeruzalem. — Na Francoskem v Nizzu pogorel je velik teater, blizu 100 ljudi je zgorelo. — Angleži so sklenoli mir z Bojerci v južnej Afriki in v Aziji zapustili Kabul in Kandahar; tako je konec afganistanske vojski, ki je stala mnogo krvi in 195 milijonov goldinarjev.

Za poduk in kratek čas.

Kako so freimaurerji in Judi ubijali ruskega carja Aleksandra II.

Pogosto so ljudje, vlade in narodi tako zaslepljeni, da z odprtimi očmi ne vidijo preteči jim nevarnosti. Vsi opomini, vsako svarjenje gre mimo ušes. Tako uže dolgo pri nas opozorujemo na freimaurerje zastonj. In vendar je znano, kako so bližnje nam ogerske dežele preprežene s freimaurerskimi shodnicami ali „ložami“. Kdor le količkaj pazno prebira naše nemško-liberalne in judovske liste, zasledil bo v njih freimaurerstvo. Vsi pišejo v freimaurerskem smislu: sovražijo krščanstvo, psujejo in z blatom ometavajo zlasti katoliško duhovenstvo po najgrših lažeh in obrekovanji, delajo na razkristijanjenje in moralno spridenje narodov, gorijo za brezverstvo v šolah, upijajo za civilnimi zakoni, pomagajo rušiti stebre in podlage napravam, ki služijo kristijanskim stanovom in narodom v obrambo zoper uboštvo in socialni razpad ter republike in republikance na vse pretege hvalijo in hvalisajo. Tako delajo pri nas.

Nekaj čez 100 let stara zgodovina pa nas uči, da so jednako postopali freimaurerji povsod, zlasti na Francoskem, Italijanskem, Španjolskem itd. Vse revolucije zadnjih 100 let, vsi punti in vojske so z malimi izjemki bile v freimaurerskih „ložah“ nasnovane in potem po njih izpeljane. Skoraj pri vseh napadih in umorih kraljev, cesar-